

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 2-dik szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvtéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatkak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon-szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon-szám: 9.

A „martirok” pöre.

A memorandum-pörnek immár két napi története van.

Elég rövid arra, hogy a vége felé még ne tájékoztasson és elég hosszú arra, hogy már is bő tanulságokat vonhassunk le belőle.

Az első nagy tanulság a vádlottakat és védőket, a második a törvényt ülő bíróság vezetőjét és a vád képviselőjét érdeklőleg állapítható meg.

A vádlottak és védők arra az álláspontra helyezkedve, hogy a felettük itélkezni hivatott esküdtsek és bíróság — mint jogintézmény „törvénytelen” — megtagadnak minden köteles tiszteletet, melylyel a rendezett jogállamokban az alattvalóknak a törvények és a törvényes jogintézmények iránt viseltetniük kell.

Rátiu ur és bűntársai, valamint a védelmükre vállalkozott oláh ügyvédek a bíróságnak minden intézkedésében sérelmet látnak, s minden intézkedés ellen semmiségi panaszt jelentenek be.

Megtagadnak minden köteles tiszteletet és úgy viselkednek a tárgyalás egész folyamata alatt, mint a kik csak az erőszaknak engedve állanak meg bírálók előtt, s ugyazóval kényszer alatt felelnek a hozzájuk intézett kérdésekre és élnek a védelem jogával.

És ez a kényszerű védekezés adja kezükbe mindama fegyvereket, melyekkel nem annyira bűneiket mentik, mint inkább a védelem leple alatt támadólag lépnek fel az érvényben lévő törvények, a törvényes jogrend és az igazság kiszolgáltatására rendelt bíróság ellen.

Nem csak azt vitatják, hogy ártatlanok, hanem azt is, hogy illetéktelen forum elé állítottak az államhatalom által, s hogy elítéltetésük esetén nem a törvények, hanem a hatalmi-erőszak fog érvényesülni velük szemben.

A végeredményben tehát törekvésüknek végcélja: dokumentálni a világ előtt, hogy Magyarországon a legártatlanabb nácio az oláh és hogy a magyar törvények csak arra alkalmasok, hogy a legártatlanabb nácio „önzetlen és bátor” vezetőit minduntalan a vádlottak padjára állítsa és benépesítse velük a börtönöket.

Rátiu és bűntársainak egész védelmi rendszere arra van alapítva, hogy a külvilág, s főképp az oláh törekvésekkel rokonszenvező (?) külföld előtt bebizonyítsák, hogy Magyarországon törvényes jogrend nem is létezik, a jogintézmények csak hatalmi viszárselés szüleményei, s a domináns szerepet magához ragadt magyarságban csak a sovinizmus van kifejlődve, s hogy minden a mi a Kárpátok közt történik csak hazugság, visszaélés, hatalmi erőszak és társadalmi betegség.

A tulhajtott magyar sovinizmus nyilvánulásának hazudják összes jogintézményünket, egész közigazgatásunkat és a judikaturát, a melyet a most folyó tárgyalás rendén is lépten nyomon discreditalni igyekeznek. A vádlottak padján ülő memorandum hősök és hozzájuk méltó védők egyebet sem tesznek, mint magukra erőszakolják a vértanúságot, — és vitáznak a törvények kötelező ereje és tiszteletlenkednek a bíróság tekintélye ellen.

Bizonyos perfid nembánomsággal s ugyazóval veszett megadással engednek az — erőszaknak s annyira mennek határtalan pöffeszkedésekben, hogy a bíróság figyelmét a falukból becsődített hitorsosaik és fajrokonakra is felhívják, azt hirdelve, hogy velük együtt az egész oláh nemzet(?) itélke, mert abban a bűnből — melyért őket üldözik — részes az egész nemzet (?) s azok is szívesen osztoznak a sorsukban.

Hogy ilyen körülmények közt miképp kell az ilyen tanokat hirdető bűnösökkel elbánni — az a bíróságok, s az állam hatalom dolga.

Mi csak a tanulásra akartunk rámutatni mely Rátiu és bűntársainak eddigi viselkedéséből és védelmi rendszeréből levonható.

A másik tanulság szól a törvényt alkalmazó bíróság vezetőjének.

Fájdalmasan kell tapasztalnunk, hogy a bíróság elnöke nem tud, vagy nem akar, vagy tán nem mer érvényt szerezni vádlottakkal szemben a fennálló törvényeknek, s nem tud tiszteletet követelni a bírói tekintélynek.

Azzal a provokáló, s olykor felháborító magatartással szemben, melyet a vádlottak és védők tanúsítanak — a bíróság vezetője nem tud kellő erélyt kifejteni, s mert a türelemben elmegy a végső határokig — ezzel előidézi azt, hogy a vádlottak ne csak tiszteletlenkedjenek a bíróság és esküdtsek ellenében, hanem valóságos vásári komédiát üzennek és azt dokumentálhassák, hogy egy magyar bíróság terében a szájhősködés tehetetlenségre tudja kárhóztatni a törvényalkalmazó közegeket.

A vezetés erélytelensége és tehetetlensége — szemben a memorandum hősök féktelenkedésével, sokkal mélyebben sebi a bírósági tekintélyt, semhogy idejekorán ne figyelmeztessük a bíróság elnökeit, hogy az eddigi tárgyalás menetéből maga is vonja le a következményeket s igyekezze a bírói tekintélyt minden vonalon megvédeni.

Politikai hírek.

A főrendiház vita mint a M—g. irja előreláthatólag még legalább két napig fog tartani. Szólásra fel vannak jegyezve a javaslat mellett Szász Károly ev. ref. püspök, Eszterházi Lajos gróf, Zichy Antal, Korányi Frigyes, Szontagh Pál és Khuen-Hédervary Károly gróf; a javaslat ellen: Grócsy József báró, ifj. Széchenyi Imre gróf, Román Miron gróf, kel. román érsek, Popea Miklós karánsebesi püspök, Schlauch Lőrincz n.-váradai püspök, Zichy Nándor gr., Eszterházi Mór gróf, Pejacevich László gróf, Csáky Pallavicini ögróf és Steiner Fülöp sz.-fehérvári püspök. — A javaslat ellenzői biztosra veszik, hogy a szavazás az ő győzelmükkel fog végződni. Tegnap két próbálást állítottak össze a szavazásra nézve. Az egyik szerint 144 ellenzéki szavazás állna 115 kormánypárti, a másik szerint 151 ellenzéki 125 kormánypárti szavazattal szemben. Azt azonban, hogy a javaslat legalább is 20 szónyi többséggel leszavaztatik, teljesen bizonyosra veszik.

A kormány lemondása. Az udvari méltóságoknak megjelenése a főrendiházban komoly és következményekben nagy elhatározásra indította a Wekerle kormányt. Mibelyt megtörténik a főrendiházban a szavazás, mely az udvari méltóságok résztevése esetében kétségkívül a házassági törvényjavaslat elvetését fogja eredményezni, a miniszterelnök benyújtja lemondását. — Indítatva éri magát e lépésre a kormány kizárólag az udvari méltóságok leszavazása miatt és pedig azért, mert teljes joggal hitte, hogy ezek az urak nem fognak ezuttal megjelenni a főrendiházban. Ily értelemben történtek ugyanis, a mint velünk közlik, megnyugtató kijelentések Wekerle miniszterelnök legutóbbi bécsi útja alkalmával. S eme kijelentések ellenére nemcsak az történt, hogy a házassági törvényjavaslatot ellenző udvari méltóságok teljes számmal lejöttek Bécsből, de megtörtént az is, hogy Nopcsa báró főudvarmester és Barcsay magyar királyi testőr, — kik a törvényjavaslat mellett szavaztak volna, különböző ürügyek alatt visszatartattak a lejöveteltől. Ily körülmények mellett a kabinet nem tehet egyebet, mint hogy fölmintést kéri a Felségétől, a mely elhatározása, értesülésünk szerint, a szabadelvű párt vezető tagjainak egyértelmű helyeslésevel találkozik.

A delegációk Budapestén. Mint Bécsből távirják, most már nincsen kilátás arra, hogy az osztrák rajkszrah május vége előtt befejezhesse mostani ülészkát, s ennek következtében a delegációk csak jú-

nius elejére, valószínűleg június 11-re lesznek Budapestre egybe hívhatók. A Bécsben időző külföldi nagykövetelek s a követelek egy része a delegációk ülése idejére Budapestre szándékoznak jönni. A német, francia és angol nagykövet ez alkalommal először jönnek Budapestre.

Az alföldi agrár-szocialisták, Lukács Béla kereskedelmi miniszter — mint értesülünk — megbizta a miniszterium közutépítési osztályát, hogy tegyen javaslatot arra nézve, miként lehetne a tervbe vett nagy alföldi transzversális műút építésénél teljesítendő munkálatokat a Csongrád, Csanád és Békés vármegyében lakó vagyonatlan munkásságnak biztosítani. A három évre terjedő nagy munka, mely negyeddél millió fog kerülni, hosszabb időre nyújtana állandó foglalkozást a proletár parasztnak, kik rendszerint éppen csak az aratás ideje alatt találnak munkát. Az ily, évekre terjedő állandó keresetforrás jelentékenyen megkönnyítené azon intézkedések keresztülvitelét, a melyeket a kormány a társadalmi kérdés megoldása végett tenni szándékozik.

Az oláhok és a főrendiház. Az aradi oláhok, akik vasárnap erőszakos tüntetést rendeztek a magyar állameszme ellen, táviratokat intéztek a főrendekhez, amelyben felszólítják őket, hogy a mentsék meg a nemzetiségek ügyét (?) azzal, hogy a polgári házasság ellen szavazzanak. Ha ezt a kedvező alkalmat elszalasztják — így szól a távirat — a nemzetiségek ügye örökre veszve van. Az oláhok egyben elhatározták, hogy az esetre, ha a főrendek a javaslatot elvetik, nagy ünnepeket rendeznek és ovációval fogadják püspöküket. Ezer meg ezer oláh akar összegyűlni az állomáson, hogy a magyar állameszmét ért vereségen érzett örömlükben a püspök mellett tüntessen. Estére fáklásmenetet terveznek.

A Méltóságos ház.

Budapest, május 7.
A főrendiház vita második napja rendkívül érdeklődés közt folyt le.

Az ülés pontban 10 órakor nyílt meg s nyomban folytatódott a tegnapi felbema-
radt vita. Schlauchot vártuk első szónok-
nak s helyette Brankovics páttriárkát hiva-
ta fel szólásra a jegyző.

A görög keleti szerb egyház nevében beszél, mint annak hivatásos szószólója. A javaslatot nem fogadja el, mert az egyháza dogmájával ellentéző. Különös sérelem van pedig benne a gör. kel. papokra, a kik kötelesek nőtlení a javaslat törvénynyé válása esetén, azonban hitbéli sérelem nélkül nem házasodhatnak. De támad egy más, még nagyobb anomália is.

A karlócai páttriárkátus jurisdikezi-
ója alá nem csak a szorosan vett Magyar-
ország tartozik, hanem Horvátország is
a melyre a magyarországi házasságjog érvé-
nyébe nem terjed ki. Bekövetkeznek tehát
az, hogy a szerb páttriárkátus egyik részé-
ben egyházi, másik részében polgári volna
a házasságkötés, a mi előbb-utóbb az egy-
ház kettészakítására vezetne. Ezért a ja-
vaslatot nem fogadja el.

A lila kapuczinus püspök fejek he-
lyeslőleg bólogattak, a gömbölyű papi ke-
zek szolid tapsra illesztődtek össze, s át-
vette a szót Széchenyi Béla gróf. A nagy
Széchenyi fia s a Nemzeti kaszinó urainak
egyik vezére. Hanem azért a legutóbbi
része liberális, a ki azt nyíltan ki is mondja,
meg is okolja. Mindvégig figyelemmel hall-
gatják, beszéde vége azonban valósággal
zajos hatást csinál.

Megfennegeti a főpapságot, hogy ne
álljon a kor haladásának útjába, mert kö-
zel lehet az idő, mikor a nemzet szüksé-
gesnek itéli, hogy azt az egyházi vagyont,
mely a papság hatalmának alapja, a nem-
zeti haladás céljai számára foglalja le.
Megdöbbenő eljenzés a jobb, riadó
taps és eljenzés a baloldalon. Szlávy, a kö-
zömbös nyugalomnak ez az inkarnációja,
megrándul az elnöki székhely és idegesen
rázza a csemetgyűt.

Kérem ne tessék tapsolni, ez szin-
házban való. Némely külföldi parlamentben
szokásba van ugyan, nem szükséges azon-
ban minden idegent utánozni.

S mint egy jól fegyverezett iskolában
a mester szavára, csend lett újra a főren-
dek közt, a kik immár két öreg generális
mérközésének a tanui. Máriássy János-
nak nem kell a javaslat, a mely csak azok-
nak lehet kedves, a kik Turinból várták a
tanácsokat. Holán Ernő a régi liberális

iskola hívének vallja magát s üdvözlö a ja-
vaslatot, mint egy lépést azon az uton, a
mely az államot is, az egyházat is a maga
természetes jogköréhez vezeti.

Dessewff Aurél volt a következő
szónok, a ki ismét a javaslat ellen beszélt.
Radikális tendenciák felköltésétől fél, azon-
felül közigazgatásunk szervezetlensége mel-
lett nem is lát semmi garanciát rá, hogy
a javaslat, ha törvénynyé válik, életbe is
lesz léptethető. Időelőtti és szükségtelen
megbolygatása ez a társadalomnak, a nem-
zeti erőnek egymással való szembeállítás,
akkor, mikor vannak igazán nagy felada-
tok, a melyekre erőket egyesíthetnek.

Beöthy Zsigmond szólott most egy
pár találó argumentumot a javaslat mel-
lett. Következett ezután két beszéd: egy
kurta Szécsen Antal grófé, s egy nagyon
hosszu ez a Keglevich István grófé.

Erősen kiemelkedett a vitából, a ki
ezután következett sorra, Zay Miklós gróf.
Egész ember, a kinek nemcsak nézetei van-
nak, hanem ezeket a nézeteket harmoni-
kusan összefoglaló politikai világnézete.
Nemzeti szempontból szólott a javaslat el-
len, s egyuttal mint protestáns is kifejezte
azzal szemben aggodalmait.

Végül Daruváry Alajos és Miháj-
lovics Miklós szólottak. Amaz egy rende-
zett jogállapot feltételeképpen kívánta a ja-
vaslat törvénynyé válását, emez ellene szolt
a javaslatnak, hogy miért? ezernavékony
hangszlopa nem hozta el a hallgatók
füléig.

A viták itt felhelszakadnak s holnap
folytatják.

Izgató iratok.

(Az „Ellenzék” tudósítójától.)

Bukarest, május 7.

Bukarestben a memorandum pör alkalmá-
ból felhívásokat adtak ki a „Liga” költségén. S
ezeket Magyarországra szállították, hogy ott a nép
között osszák szét.

Ezekből az izgató felhívásokból sikerült
egyét megkerítenem az „Ellenzék”, számára s itt
küldöm. A felhívás fél ivre, plakát alakban oláh
nemzeti színű körzetben jelent meg s tartalma
ezöszerint a következő:

Oláh nép!

Most vagy soha. A lelkiismeret meg-
próbáltatásának nagy napja közeleg. Ké-
szüljünk, — hogy mint arany a tűzből
tisztán kerüljünk ki belőle. — Közele-
dik a memorandum pör nagy napja, —
mely örökre fel lesz írva szent jogainkért
küzdött harcaink történetében. Irjuk fel e
dicső napot magunknak. A „Memorandum”
népünk lelkiületének megnyilatkozása, po-
litikánk bevallott hitvallása; a hi polgárok
loyalis fellebbezése az állam fejéhez.
Ezt a „megnyilatkozást” a nép ter-
mészetes és jogos képviselői által készít-
tette.

A mi hitvallásunk nyilvános és lo-
yális volt. — A mi fellebbezésünk a ve-
szedelmes hazai állapotok feltárása volt.
Egy lovagias és az emberi törvények alap-
ján tett nyilatkozat.

A nemzeti párt bizottsága, midőn a
memorandumot Bécsbe vitte, a nép akara-
tát teljesítette.

De a nemzeti életünk iránt ellenséges
hatalom a nép és az uralkodó közé állott
és megakadályozott legtermészetesebb joga-
ink gyakorlásában.

De még ennnyivel sem elégedett meg,
miután napról-napra bénította nemzeti éle-
tünket, miután örült és pogány dühvel ron-
tott neki egyházunk szent jogaiknak és val-
lások lelkiismeretünket próbálta befolyásolni,
— most magát nemzetünket fogta perbe;
mert a nemzeti komité tagjai a nemzet
képviselői: a népből, a nép által vá-
lasztottak. Azért a népek szent köte-
lessége e perben képviselnetni magát és
tüntetni az ellen, hogy lássák, hogy ez a
pör a nép pöre. Hogy lássák, hogy midőn
a jogot tiporják lábbal, az egész nép jogát
tiporják el. Hogy lássák, hogy midőn a nép
élete van megtámadva, ez a nép megmutatja,
— hogy van nélete, s hogy az élete —

joga. A mi jogunk nem csak eszme, hanem
életerő. Adjunk tanuságot e létfontartó erő-
ről. Mutassuk meg, tudatában vagyunk jo-
gainknak melyeket lábbal akarnak tiporni,
mert csakis így vagyunk méltók a jogokra.
Azt a ki meggyőződés nélkül csuszik, mint
a féreg, féregként fogják eltiporni.
Mutassuk meg életünk és jógaik jo-

gosultságát, mert másként nem lennének
méltók a szabadságra, másként gyávák len-
nének. A memorandum pöre egy olyan osz-
lop, a melyre fel fog iratni: a hősiesség,
vagy gyávaság, az öntudatosság, vagy
közönysőség, az élet, vagy halál.

Válasszunk. E történeti tényekkel
szemben, mi az oláh népnek a következő
működési tervet ajánljuk:

1. A Kolozsvár vidéki községek oláh
népe jöjjön május 7-ikére nagy tömegekben
a tárgyalásra, hogy bebizonyosodjék, hogy
a nép együtt érez az ő vezetőivel.

2. A távollevő községek lakói küldje-
nek képviselőket, ha másképpen nem le-
het a maguk közt gyűjtendő közöltségen.

3. Minden esetre küldjenek minden
faluból Kolozsvárra, hozzájáruló és bátorí-
tó feliratokat, még nőtől is aláírva. Eze-
ket képviselők, posta vagy távirat útján
küldjék Coroján Gyula urhoz Kolozsvár-
ra és egyuttal küldjék meg a felirat hi
másolatát az összes aláírásokkal ellátva a
Tribuna szerkesztőségéhez is Nagy-Sze-
benbe.

4. A mindkét felekezeti oláh papokat
felhívjuk ez által, hogy hivatásuk tudatá-
ban hívják föl vasárnap a nép figyelmét
a pör fontosságára. A következő nap pe-
dig minden templomban misézzenek isten-
hez fohászodva, hogy az igazságot se-
gitse.

5. Máj. 3-t 15-ikét most inkább mint
bármikor méltóan ünnepeljük meg!

E napon rendezzünk mindenféle nem-
zeti tüntetést, egyházi és világi ünnepélyek-
kel összekötvé.

Oláh papok, népatyái! most vagy soha
teljesedjék, költönn szözata:

Papok fel a kereszttel,
Mert a hadsereg keresztény,
És jelögnk: szabadság.

Atyáink szeretett anyáink, fivőrek és
nővérek az isten nevében kérünk és fel-
szólítunk lelkesedjétek, hogy őseink méltó
utódai legyünk és hogy szívveinkben mind-
nyáján a szent szabadság szeretetét
ápoljuk.

Kolozsvárt a tárgyalási harc mezején
találkozunk mindnyájan!

Az oláh ifjuság.

A barlangsir menekültjei.

Tegnap már röviden említettük, hogy
a 7 gráci turista, kik a lurlochi barlang-
ban 200 órát töltöttek elzárva a világtól
tegnapelőtt megmenekültek ideiglenes sir-
jukból.

A mentési művelet során tegnapelőtt
robbantásokat eszközöltek, s reggel 10 óra-
kor már oly nagy nyílást ütöttek a barlang
fölszletén, hogy több mentő fáklákkal le-
ereszkedhetett.

A mint a sötétben előre haladtak, egy-
szerre halk nyöszörgés ütötte meg füleiket
s a mentők egy kiemelkedő kis ponton szo-
rosan egymáshoz simulva több emberi ala-
kot vettek észre.

Gyorsan odarohantak s a következő
pillanatban Fasching nevű turistát lát-
ták maguk előtt, ki nagy nehezen felemelte
fejét, mellette feküdt hat társa.

Egy buvár megvitte az örvendetes
hírt a barlang köré sereglett több ezer fő-
nyi tömegnek, hogy az eltűntek mind élet-
ben vannak.

Megtávirták e hírt Gráczbba, a király-
nak is és megszóllaltak a közeli községek
harangjai. 12 órakor kezdtek egymásután
kiemelni a barlang nyílásából a csontvázza
aszott alakokat.

Haid Rudolf 15 éves realiskolai tanu-
lót hozták ki legelőbb, utána Fasching
gráci gázgyári tisztet. Fölsman szijgyártó
legényt, Zweier boltois legényt, Kurz rajzo-
lót, Oswald szijgyártó legényt és Máyer
gyári munkást. Pokróczokba göngyölték s
dörzsölték dermedt tagjaikat.

Mikor aztán magukhoz tértek, sziv-
szaggató jelenetek következtek, hozzátar-
tozók rájok borultak s hangos zokogás
közt ölelték csókolták őket.
A kutatók borzasztóan lesoványodtak,
arcuk sápadt, szemük beesett, tekintetük
révedező és több napos szenvedésről be-
szél, melyen a szerencsétlenek keresztül-
mentek.

Mikor a napfényt megpillantották, nem
tudtak lábukon állani. Osszeroskadtak és
elájultak, úgy, hogy nagy fáradsággal és
a legerősebb üdítő szerekkel kellett őket
ismét öntudatra hozni. Azután lassanként
magukhoz tértek.

Mikor annak tudtára ébredtek, hogy
meg vannak mentve, sirni kezdtek. Letér-
dtek és megcsókolták a földet.

Ez a jelenet óriási hatással volt a körülállókra. Mindenki mélyen meg volt indulva, nagyon sokan zokogtak.

A megmentettek aztán elbeszéltek, hogy kedden már nem volt mit enniük. Ötven gyertya volt náluk, felosztották maguk között s megették.

Aznap tudták meg, hogy közel van a segítség.

Estefelé a víz besodorta a barlangba azt az élelemmel telt ládát, a melyet a mentők a patak ragadó árjába vetettek. Felbontották s abból éltek maig.

Az uralkodó nevében a kabinetiroda táviratilag részvételt fejezte ki a megmentettek iránt. A felolvasott táviratot dörgő éljenzéssel fogadta a barlang köré gyűlt óriási embertömeg.

Vérengző oláhok.

Arad, máj. 9.

Nagy Lajos sörcearnokában tegnap tegnap éjjel 11 órakor néhány előkelő fiatal emberből álló társaság szolidan borozgatott.

Egyszer a mellékhelyiségekből mint egy 40—50 oláh lelkész között a preperándia több növendékei nőkkel léptek be a terembe s csak nem az összes asztalokat okkupálták.

A preperándisták ndmzeti nótákat énekeltek. Miközben a lelkészek közül egy törpe, fekete szakállú tábori lelkész, a ki a román zsinatra jött Aradra, mellén arany keresztet viselt lázító beszédet tartott.

A preperándisták e beszéd után olyan kihívólag kezdtek viselkedni a velük szemben ülő magyar fiatalemberekből álló asztaltársasággal, hogy dr. Lengyel Sándor megyei aljegyző jónak látta az utcán álló rendőrszemet figyelmeztetni, hogy a csapszékbe ültessen be egy rendőrt, hogy az oláhok ezt észrevegység, különben az oláhok valószínűleg botrányt fognak előkeríteni. Ennek pedig vegyék eléjét. Az oláh asztaltársaság hol egyik, hol másik tagja a gunyos megjegyzéseket tett és folytonosan fikszirozta a magyarokat.

A rendőr szót fogadott. Néhány percig a csapszékben volt. De egyszerre eltávozott.

Nyomban egy Fischer nevű fiatal ember nyitott be a sörcearnokba, aki az egyik szomszédos asztalnál akart helyet foglalni. Az asztal előtt nem volt egyetlen szék sem.

A mellette levő asztaltól, melynél néhány lelkész ült egy széklet akart hozni. — Szabad! kérde Fischer.

— Takarodjék innen! kiáltott rá az egyik oláh lelkész, mert úgy találom nyakon törölni.

Fischer nem is válaszolhatott. A románok nyomban körülfogták. Bogdán György nevű szabómester torkolászni kezdte.

Nagy Lajos vendéglős közébük szaladt. — Uraim! az égre, ne csináljanak botrányt a vendéglőmben.

Alig hangzottak el a vendéglős szavai. Egy Kelka János nevű preperándista egy székekkel úgy vágta fejbe, hogy Nagy Lajos eszméletlenül összeesett s a vér elborította.

E jelenetnek az oláh lelkészek és preperándisták legnagyobb része a „Vas“-száloán át elmenekült.

Pár megjegyzés, néhány apróság.

(A tárgyalás alkalmából.)

Kolozsvár, május 9.

Mintegy 2—3000 főnyi oláh hazafi csődült volt Kolozsvárra jó bőven számítva. Bocskoros, tüszős alakok többnyire, kiket a papok és tanítók vezetnek, szövetkezve egyes fausi oláh gavalérral, kik — mint a jövő mártíryai, már jó előre kezdik magukat begyakorolni a szájakodásba, igazat nem mondásba, mint a mikkel az oláh köznevet vezetni lehet. Volt köztük nem egy olyan is, a ki egyetemünket végezte még a tavaly, tavalyelőtt, s már ma jeles honfiai kötelességét úgy kezdi teljesíteni, hogy mint a helyi viszonyokkal ismerős és nagyjában felvilágosult ember — a saját tulzásaival támogatja az idősebb oláh ultramontánok veszélyes szellemét s ő maga is lázít.

Sőt — mit mondok? Hiszen ismerem magam olyan oláh ifjakat, kik most hallgatják egyetemünket, s a kik maguk is egész nyíltan lázítanak szeretnének, ha... Ez a ha többféleképpen akadatható. Mondjuk ki azt első sorban, hogy nem mernek lázítani s ezt nagyon helyesen cselekszik. De másfelől az is igaz, hogy ez a szegény falusi elmaradott oláh nép nem olyan sokat ad az ő vezetői szavára, mint amazok hinni szeretnénk s ha nem volna olyan igen nagyon rászorulva arra a néhány hatásra, a mit itt idősebb alatt kap a liga jóvoltából, — talán be sem jött volna.

De hát jó lesz a néhány krajczár otthon pálinkára, meg egyébre, azán arra is számított egyenymelyik, hogy a mig itt ül a városban szetreszkázni, üvöltöni, az alatt talán csak jól fogják őt tartani azok, a kik becsüdtettek ide mindenféle hazugsággal.

Szegény nép, szegény oláh nép! te ebben a reményekben is csalódtál, mert a mig vezető mártíryaid pezsgők és pesenyék elfogyasztása közben eszeltek ki a másnapra való tüneményt tervezet, addig te a Bánffy-kert zöld fűvébe heveresztetted, itt a pálinkát, etted a szalonát, miközben zöld reményeket tápláltál, hogy majd csak megkoronázzák a te királyodat is, a Lukáciut és hallgattál ezalatt — akár volt kedved ahoz, akár nem, olyan zöld beszédek, hogy ha nem a papjaid, meg tanítói mondották volna, el se hinnéd, de hát így kénytelen vagy vele, mert okos emberek közt is csak kell, hogy legyenek...

Ne csüggedj különben oláh nép! különösen egy miatt ne aggódj. A miatt, hogy félrevezetted, „mártíryaid“ talán idővel ki fognak pusztulni. Nem, sőt talán szaporodni fognak. Ugy látszik az a mártíryokod elég jól fizet, a kinek nincs egyéb dolga, vagy egyéb — tisztességes munkát dolgozni restel.

Nézd meg ő oláh nép azt a fiatal urat, ki a kolozsvári egyetemnek oláh nemzetiségű hallgatója s a ki a napokban kapott (honnan s honnan-nem?) vagy 200 frtot, nézd csak milyen szívesen fizet neked sőt is, nem csak pálinkát; hallgass az ő szavára mert ő okos ember. Hogyne! hiszen már elérte a 21—22 éves s már nagyon jól tudja szidni a magyarokat. Az ilyen gyerekből biztos mártíry lesz, a ki lármázni szajaskodni fog előtted, szidni fog mindent és mindenkit, még talán téged is a hátad megett, de arra törekedni soha sem fog, hogy neked, vagy érdekeidnek hasznos szolgálót tegyen.

Lukács László a leghirhedtebb és a legügyesebb agitátor, minővel valaha az oláhság dicsekedhetett. Nem ismerem még személyesen, de igyekeznék fogok arra, hogy közelebből tanulmányozhassam. A becsüdtet oláh népet kitűnőleg tudja fegyver-

mezni. Elég egy intés tőle, hogy a körötte zajongó 800—1000 főnyi tömeg egyszerre lecsendesüljön. Rendkívül szeretik, illetve valószínűleg rajonganak érte, s mikor tegnapelőtt a Bánffy-kertből jött kifelé a rendőrfőkapitány szíves invitálására, az odagyűlt oláhság öle kapta, csókolta kezét, ruháját s éltette rettenetesen. Lukácsiu pedig elragadtatással ölelt magához egyszerre 5—6 oláhot s csókolta viszont őket. Arca ragyogott, s nevetett szenvedélyes örömben.

Vajjon miért nevetett? és mit nevetett ez az ember?

S vajjon mit takar ez a papi ruha többet? Alnokságot-e? vagy fanatizmust?...

Különböben nem mindenki pópával bának el ilyen gyöngéden. Mert szemtanuk beszélnek, hogy az egyik pópát hívei megagyabugyálták künn a Bánffy-kertben afeletti elkeseredésükben, mert ez az uraság sok mindent ígért nekik otthon, pénzt, ételt, ital bűven. Ők be is jöttek, bár — hogy miért s mi célra? arról homályos sejtelmük sem volt. Itt aztán nem kaptak ugyszólván semmit s az éhségtől és szomjúságtól koppant az álluk. Elkeseredésükben aztán megverték a papjukat.

Ámbátor hiszen pénzt (napidíjat) kaptak az oláh parasztok. Azt a sok ezernyi lírát azért kapták a vezetők, hogy abból a szegény népek is bőven juttassanak. Mert ki kell azt mutatni a ligának, hogy az a pénz hasznos dologra kelet el. Mi van ennél egyszerűbb és könnyebb? Kihirdetik ország-világnak, hogy Kolozsvárt ezeken a napokon 20—22000 oláh volt; e bizony sokba került. Volt az igaz, 2—3000, a mint már egyszer mondtam. Hogy ezek fejenként mennyit kaptak napjára? Azt nem tudom, nem is vagyok rá kíváncsi. De, hogy az a szegény paraszt nagyon keveset kapott, azt tudom, mert az egyik, mikor társa korholta, hogy miért nem szetreszkázik a mártíryoknak, nagy mérgesen megrázta a tenyerébe tett három hatost s azt kiáltotta, ékes oláh nyelven, hogy: „De így, meg amugy, én három picizlárért nem szetreszkázok még a... nak se!“

Még boldog volt köztük, a ki hozott magával hazulról valami jobb ételfélét, az legalább nem éhezett annyira. Például — ha valamelyik hozott valami jó házi major-ságot s itt elkészíthette... Igen, erről a házi szárnyasokról jut eszembe az apahidai oláh fogadtatás, a hol mikor most szombatban Ratiut fogadták és éltették, a kukullorium után, mikor már a díszes had vonatra ült s jött Kolozsvár felé, a csendőrvetítő azt jelentette a szolgabíróknak, hogy minden rendben folyt le, csak az állomásfőnöknek egy pújkája veszett el az ünnepélyes aktusok közt.

Ime, mit nem szül az elragadtatás...

Volt ugyan köztük olyan is nem egy, a ki enni is alig kapott s megtörtént, hogy magyar ember vendégiszéretet vettek igénybe, kik szíves készséggel segítettek rajtuk. Erre nézve nem egy esetet tudunk.

Hát ha az a szegény oláh paraszt az éhségtől összerogyva beteg lesz, esetleg belehal? Ki felel ezért, illetőleg kik?...

Pedig ez már valódi „mártíry“ lett volna. Ez lett volna különben e nemből az első.

Az oláh urficskák, kik rendszeres izgatást visznek végbe a nép közt, — okvetlen be akartak jutni a Redoubtba a tárgyalásra. Oláh nemzeti színt csokrokat tűz-

tek fel s nyugodt eleganciával akartak áthatolni a kordonon, melyet a Kolozsvárt lévő fiatalok vont. Persze nem engedték őket. Volt olyan köztük, a ki névjegyet vette elé és okvetlenül „rendelkezésükre akart állani“ az ifjaknak, a miért nem engedték át a kordonon. Lenévtették. Mit is csináltak volna egyebet?

DON-GÓ.

Memorandum-per.

(Második nap.)

Kolozsvár máj. 9.

Délután.

A végtárgyalás folytatása d. u. 3 órakor kezdődik Albini Septimi és Lukáciu László vádlottak távol lévén, Pap István védő jelenti, hogy a két távollévt az utczán megtámadták és Lukácsot meglökdöste, midőn az, az összegyűlt oláhsághoz beszédet intézett, a melyben oláh nemzeti eszmék mellett lelkesedett. Azért nem jelent meg a két vádlott, mivel személybiztonságukat veszélyeztetve látják. (Derültség.) Ennek bizonyosságul egy iratot ad át az elnököknek, mire a bíróság határozathozatalra visszavonul.

Tanácskozás után jegyző felolvassa a bíróság határozatát, mely szerint Lukáciu L. és Albini Septimit elővezetés terhe alatt megidézi.

A két mártíry megjelent kezdetét vette a végtárgyalás.

Stefanovics Miklós védő és panszláv agitátor, arról beszél, hogy védenének adjanak rendőri fedezetet akár merre jár. He-lyesen!

Elnök intézkedett, hogy védők és vádlottak személyes biztonsága megőriztessék. Ezután folytatták a vádlottak nationáléjának bevételeit.

Juliu Corianu a nationalejára vonatkozólag egész biográfiájának az elbeszélésébe kezd. Elnök többször figyelmezteti, hogy csak a tárgyhöz szóljon. Különböben azt kívánja, hogy a fontos tárgyalás az ügy fontosságának magasan álljon. Elmondja azután, hogy 40 éves, ügyvéd és birtokos. A többi vádlott elhallgatta, hogy volt bűntette, de Coroianu megvallotta, hogy nem volt.

Dr. Tripon Gábor védője, dr. Bravice Valér előterjesztette, hogy a tolmács által intézett kérdéseket és a kérdésekre adott válaszokat oláh nyelven is gyorsírszatilag vegyék jegyzőkönyvre. — A törvényszék helyet nem adott az előterjesztésnek.

Semmiségi panaszt adnak be.

Elnök a védők és esküdtek indokolt kérelmére kijelenti, hogy a tárgyalások ezennel reggel 8 óráttól d. u. 2 óráig tartatnak. Délután nem lesz végtárgyalás.

(Harmadik nap.)

A tárgyalás megnyitása után a Stefanovics Miklós védő ismét visszatér Lukáciu megtámadtatására és azt mondja, hogy védenének élete is veszélyben forog. Elnök kijelenti, hogy e bevégzett incidensre többé nem térhet vissza.

Stefanovics semmiségi panaszt jelent be.

Ezután folytatták vádlottak nationalejának bevételeit. Vádlottak következetesen megtagadták a feleletet arra a kérdésre, hogy voltak-e bűntettek. A védők pedig minduntalan obstructionalis akadályokká állanak elő. Indítványokat terjesztenek elő.

Fainor István védő ügyvéd ismételtelen kijelenti, hogy abban, miszerint az elnök nem oláhlul tárgyal velük, sérelmet lát.

Román Miklós vádlott kihallgatása alkalmával az elnök ezen kérdésre, hogy mi a foglalkozása, így felelt:

— Magyar királyi államfogyó!

Elnök Románt rendreutasította.

Hosszu Sándor ügyvéd Román védője az elnök többszöri figyelmeztetése dacára is feleselésekkel és gyanúsításokkal, tiszteletlenséget követ el a bíróság tával szemben, — miért az elnök 50 frt büntetéssel sújtja.

Bredicanu védő az elnöki intézkedés és a tolmács ellenemel kifogásokat, a me felkiáltások hangzanak:

— Ugy van! Igaz!

Elnök: Kiszólt helyeslőleg!

Petrovics István, Moldován Silvian Fainor István felállanak, hogy ők voltak közbeszólók.

Elnök mindhárom védőt rendreutasította.

Dr. Ilea György szintén azt kívánja, hogy a kihallgatás oláh nyelven történjen. Kijelenti, hogy ez a tárgyalás a jogi delme a hatalommal. Majd egy oláh pidiéz, a mely az oláh nyelv szeretetéről és kívánja, hogy az fordítások le legyen gyarja is, hogy az esküdtszéklet indítsa oláh költészet bűmlatára. Megtörténik lézen az esküdtek között nagy ámulás, mely megindul.

A nationale bevétele után megkérde az elnök a vádlottakat, hogy óhajtlák-e tárgyalás elnapolását?

Lucaciu ur e kérdésre azt felel, hogy jogát itt gyakorolhatja.

Elnök a heves papot rendreutasít, mert itt mindenki jogát gyakorolhatja, vényes korlátok között.

Stefanovics Lukáciu védője ismét felíti védenének életét, és elnök biztosítja, hogy Lukáciu drága élete felett a rendőrködni fog.

Pátrius védőügyvédje kijelenti, hogy ő fegyveresen csend és rendőrök közt tárgyal nyugodtan. Sok aggodalma van az is, hogy a hamis oláh táviratokat nem vábbítták.

Különböben rendkívül érdekes ezeket az oláh fejtegetéseket, hogy ők be tudják íteni egy lézengő nagy tömeget, ha a körülmények között a hatóság el látásból intézkedéseket tesz, ezt elnevezsarnokságnak, és a személyes szabadság korlátozásának. Tehát hazudnak ebben mint minden egyében.

A vádlottak és védők nyilatkozata után a bíróság visszavonult határozni felett, hogy a tárgyalás folytassa-e, vagy elhalassza. Tanácskozás után elnök kijelenti, hogy a tárgyalást nem napolják el. Indokolta, hogy mindazok, az oláh védők által felhozott állítások insulatusok, melyek az oláh nemzetiség ellen lettek volna, tévözve, hivatalosan konstátálva van, hogy valótlanok. És a rendőrségi közegek alkalmazására is, az oláh tömeg csoportosulását adott okot.

Francu Amos bírálgtatja a bíróság határozatát önmagokra sérelmesnek találja a hatóság azon nyilatkozatát, hogy az okokat senki sem inzultálta.

Elnök kéri, hogy a polgármesteri iratot ne tessék bírálgtatni.

Francu ur azonban rikácsolós hangjában továbbra is csak poseoló tonusú bírálgtat gyabros derűltség között, és meg restelli azzal a váltólansággal állani elő, hogy őt a kolozsvári intelligens község is inzultálta volna. Francu ur tovább meg bszantólógal valótlán állításaiiban kijelent, hogy itt 20,000 ren gyűltek össze oláhlak (Gunyos derűltség.)

Elnök: Csendet kérek!

Francu. Elég ha az elnök ur korlátoz a védelemben, ne korlátozzon a nagy közönség is!

Elnök: Védelemben senkit sem korlátoztam.

Francu ur ezután a Kárpát-egyes azon szívességét, hogy azok a rendfen-

AZ ELLENZÉK TÁRCZÁJA.

1894. Május 9.

Ervénytelen.

C. SWERDNÁTÓL.

Az „Ellenzék“ számára fordította:

AMIKA.

XXXVIII.

(Folytatás.)

(99)

Az előtte levő részeges arcban egy olyan nagyon jól az emlékező vésetnek aznak a vonásait látta a kit több mint husz év óta gyűlt. Ha a gyűlt férfi súlyedése, ha a gonoszított elkövetőjének a teljes tönkre menetele vigasztalást adhatna, úgy Latimer Everard meg volt vigasztalva és bosszulva!

Volt idő midőn azt kívánta, hogy bár szemtől szembe állhatna Harwood Howel-lel, midőn nevetett volna arra gondolatára, hogy a közelében tudjon állani a nélkül, hogy a kezeit a torkára ne tegye. De az régen volt; most már öreg volt, és az elzúllott teremts nem volt érdemes a haragjára. A doktor visszatartott kezének a segítségével most tudta fékezni magát! Harwood Howelre nézett, és majd nem nyugodtan beszélt.

— Ösmerem önt; ne féljen attól, hogy bántani fogom.

S ha egy mámoros szeszély kételkedésén kívül valami egyébb hozta ide, — mondja meg — és aztán távozzék.

Doktor Macgregor szintén látni kívánta; itt van, ő is. Bármelyikünkkel van dolga, mondja meg és végezzen hamar.

— Harwood Howel a mögöttem levő

székre leroskadt, — mintha elgyengült tagjai nem tudnák reszkető testének a terhét hosszasan elbírn. Ő egészen józan volt — éppen olyan józan amilyen előttem három nap volt midőn Apaca-Priorban a nappali szobában ült és Lockhart Briannal beszélt; de gyengébbnek látszott és sokkal kimerültebbnek mint a milyen akkor volt az időköz rövidsége dacára.

Harwood előrehajolt, s egyhangú szomoru hangon beszélt. Most nem volt a modorában kérdés, sem részeges tréfálkozás, sem neveltséges hencszegés; egészen egyszerű volt és nyugodt.

— Latimer ezredes, én azért mondtam, hogy doktor Macgregor szeretném őnnel együtt látni, mert úgy emlékezem rá, mint becsületes, tiszta felfogású és igazságos emberre.

En egy szót sem szólok a multrol, kivéve azt ismétlem, a mit az előbb ő mondott — ha bosszulálla van szüksége — csak nézzen ráam és megkapja azt.

És még edesebbé teheti azt, ha saját magát velem összehasonlítja. Azt kérdezi tőlem, hogy mi dolgom van itten; egy mondatban tudtára adom. El jöttem a leányomért!

A doktor éles és hangos felkiáltással ismételte e szavakat — abban a pillanatban nem volt azoknak semmi értelme előtte. Az ezredes felugrott, egyenesen állott, me-reven nézett az ellenségére, a jkai nyitva voltak a bajusza alatt s vékony fehér kezeit ökölre szorította. Abban a pillanatban, mely a doktor Macgregor felkiáltását követte, a három férfi közül egyik sem hal-lotta az áhalknál levő gyenge neszt és egyik sem látta a nehéz függönyök gyenge mozgását.

— A leányát? — kiáltá a doktor. A leányát?

— A leányomat, — ismétlé Harwood. Doktor Macgregor, én az igazságot mondom. Ha nem volnék elkészítve, hogy önöknek bizonyítékokkal szolgáljak — úgy nem volnék itten. Látom, hogy nem hisznek nekem; de mindazonáltal a mit mondtam igaz. Azt mondom, hogy az a leány, a kit önök Latimer Eszternek hívnak nem az ön leánya! Önnek egy csepp vére sem foly az ő ereiben. — Ő az én gyermekem — az enyém!

A három férfi közül egy sem látta a nehéz függönyöket egy kis kéz által félrehúzni és nem látták a nehéz redők között néző és merevségében oly márványszerű arcot.

— Latimer ezredes, — folytató Harwood — midőn önnek Szicziáliából írtam és azt mondtam, hogy a leánya meghalt, az igaz volt — a gyermek meghalt. Az én gyermekem egy év múlva született. És ez a gyermek az a leány, a kit ön leányának nevezett.

Latimer ezredes nem nézett a beszélőre; Macgregor felé fordítva a szemeit, azt mondá —

— Mac, mond meg neki, hogy folytassa.

— Minő bizonyítványa van erről? — kérde a doktor.

— A doktor Springett Ernőé. — Ön ösmeri őtet? ösmernie kellene — elég his-es és ünnepelt a neve.

— Ösmerem,

— Azt is tudja, hogy hol találja meg? — Igen.

— Tehát szavainak a megerősítésére menjen hozzá.

Ő a házban volt midőn a Latimer Everard leánya meghalt, a halott, bizonyítványt, ő írta — itt van — és ő akkor is

a házban volt midőn az én leányom született. — Ő mind a kettőjüket ösmerte; a Latimer Everard feleségét férjhez menetele előtt ösmerte. —

Nem lehet attól félni, hogy ezt az esetet elfelejtette volna. — Ha az azeber, volna — a ki hivatásával teljesen elfoglalta, s a társág botrányairól és pletykáiról nem tudva és nem hallva semmit, úgy ő rég meg hallotta volna, hogy Latimer ezredes egy olyan leányt ösmert el a sajátjának, a ki nem lehetett az ő gyermeke. — Rajtam kívül egyedül ő az az ember Angliában, a ki ez eset tényállásait tudja.

Doktor Macgregor felvette azt a papirossát, melyet a beszélő az asztalra tett és megnézte. — A függönyök között, melyet két kis kéz görcsös szorítása tartott-fényes szem ragyogott egy olyan arcból mely egész az ajkái márványnak látszott.

Latimer — mondá a doktor lassu hangon — ez a Springett keze írása — ez kétségtelennül igaz. Sokkal sajátságosabb, és sokkal jobban ösmerem mint, hogy tévedhetnék. — Nézd meg te meg magad.

Az ezredes próbálta a papirossát a kezébe venni, de az ujjai nem fogták meg, leestett az ámbár az ezredes azt látszott gondolni, hogy fogja.

— Midjárt — mondá — midjárt, — Macgregor, mond meg neki, hogy folytassa.

Doktor Macgregor ismét Harwoodhoz fordult.

— Én kész vagyok ösmereni — mondá, — hogy hitem szerint ez valóban a doktor Springett aláírása. Hogy Latimer ezredes rögtön érintkezésbe teszi magát vele, hogy e rendkívüli történet felől felvilágosítást nyerjen azt felesleges mondanom. És — kérem legyen jó a következő kérdésre válaszolni.

lására és az oláhság kalauzolására vállalkoztak, azzal hálálta meg, hogy zavargók-nak nevezte őket. Ime az a nagy hangon előadott hivatás, hogy a Kárpát-egylet ajánlja fel szolgálatát — milyen csufos kudarcot vallott!

Azt hínné az ember, hogy Francu ur obstruálására az elnök megvonja a többi-től, hogy hasonló értelemben nyilatkozzanak és itt a bírósági határozat felett disztartanak. Pájdalom, nem így történt. Az elnök megengedte, hogy az oláh védők és vádlottak szenvedélyes és hazug nyilatkozatokat tegyenek, melylyel sértegették az esküdszéki intézményt és sértegették Kolozsvár közönységét. A civilizált világban ez a végtárgyalás valószínűleg riktítja pártját.

A közvadász: Vita Sándor, főügyész ur-nak még csak észrevétele sem volt az el-nök, mikor az oláh védők arról beszéltek, hogy Kolozsvárt ostromállapot van és a román jogvédelem elnyomtatásban részesül. Bocsnat, de a főügyész ur a védők és vádlottak részéről elkövetett és az igazságszolgáltatás té-lyeit gyanúsító megjegyzésekkel szemben, gyöngén és erélytelenül viseli magát.

Francu ur védő után Lukacsu ur be-szél az általuk becsüdtített tömeg céljáról és konstatálni kívánta, hogy az oláhság szívetetett stb. stb. Egy szálal valótlan-sággal által első egy bírósági határozathozatal bíráltságnál a mit meg sem kellett volna engedni. A mai tárgyalás oknélkül való huzavónában telt el.

Látszik, hogy vádlottak és védők egy aránt obstruálnak.

A tolmács sorsa is szánalmas, mert állandóan támadják és zsarolják az oláhok.

Az elnöknek jogot és hatáskört biz-tosit a törvény és kérjük azt teljes szigo-ságában alkalmazni annak a méltóság-nak megóvása szempontjából, a melyet kép-nél és a dologra nem tartozó fantázma-goniák felett ne engedjen oknélkül való disputát.

Egynegyed 1-kor a tárgyalást elnök berekesztí.

20 percnyi szünet után folytatták a tárgyalást. Gajzdó Manó esküdt kérte a védőket és vádlottakat, hogy ne provokál-janak olyan vitát, a mi nem tartozik a tárgyalás menetére és azzal nincs összefüg-gésben. Erre nézve Stefanovics és va-lamennyi védő semmiségi panaszt jelent. Ezután Francu, Corojanu ismételt az unal-masságig menő eszmességységben a tol-mácsolás hírsége ellen emelnek panaszt.

Ezután folytatták a tárgyalás folytatásá-m hozott határozat feletti oknélkül való idő-zazási disputát. Egyetlen egy sem tárgy-loz szólt, hanem valamennyien az idő-kolás ügye alatt az esküdszéket, a bi-róságot gyanúsították és elfogultsággal vá-dolták. Hasonló elbánásban részesítvén a hatóságot is. Stefanovics a pánszláv agitátor harmadszor is Lukacsu szétépéséről emlé-keztet meg, a melyből semmi sem történt ugyan meg, de jellemző arra nézve, hogy a védők miféle eszközökkel dolgoznak és az elnök kijelentéséi dacára is többször megengedi, hogy a tárgyatól eltérőleg beszél-jenek. Természetesen felhasználják az al-kalmat, hogy a dologra nem tartozó válót-lanságokkal pazarolják az időt és obstruál-janak.

A tárgyalást délután 2 órákor az el-nök berekesztette.

Az „Ellenzék“

kiadó-hivatala

Belkőzép-utca 2-ik szám alá (Helfi-ház.)

költözött.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 8.

Május 1-ével új előfizetést nyitot-tunk lapunkra. Kérjük az előfizetési díjak pontos megküldését.

— **Golgota** címűen Bukarestben egy népszerű hírlap, jelent meg, melyet több ezer példányban loptak be Kolozsvárra, így példány ezekből szerkesztőségünkben is van. A lap cím betűi az agitátorokat kesztre feszítva ábrázolják. Középen Krisztust Rátiu ábrázolja. Két oldalt a többi iz-gatók. — Egyik felől Lukácsu, tul Brote, mint két lator. A kereszt felett a „Memorandum“ felirat, a kereszt alatt magyarok ostonnal kezükben korbácsolják az izgatókat szörnyű haragos képpel. — A vádlottak azonban nem látszanak szen-vedni, arcuk oly nyugodt, mintha a liga zsoldját osztanák ki nekik. A nyolcz nagy oldalra terjedő lap elejétől végig tele van lázító és izgató közleményekkel versben és prózában.

— **Lukácsu sérelme.** Tegnap jelen-tékelen utcai csüddület volt, a Hungária környékén, mit a Lukácsu urat bálványozó oláh testvérek csoportosulása idézett elő. — E jelentékelen tolongás megemléksénél — tegnapi lapunkban — téves információ alapján azt írtuk, hogy Lukaciut majd szét szedte a tömeg, mivel azt mondta volna, hogy csak császárt ismer stb. Az egész vé-renek képzelt lázadásban csak annyi az

igaz, hogy néhány diák a tüntetőleg szó-nokló oláh pópát megabczugolta.

— **Muresianu ur merénylete.** Ez az ur védő és a mai tárgyalás az elnök törvényes jogánál fogva megvonja tőle a szót, de Muresianu ur felemelt hangon foly-tatta a dologra nem tartozó mérges kijel-entéseit és csak a közönység méltatlankodó püsszegésére hallgatott el.

— **Komédia.** A végtárgyalás napon-kénti felfüggesztése után mindig nagy ki-váncsi tömeg verődik össze a Belmonostor-uczában, hogy megbámulja az oláh nemze-tétség komikus martyirjait: Lukácsuit, és társait, kik a rendőrség fedezete alatt vo-nulnak naponta el a tárgyalási teremből.

— **Óriási hangverseny.** Pirospüsköd vasárnapján a lövöldében délután fél 4 óra-kor 1 koronás belépő jegyekkel rendezi az állami tanítónőképző intézet lelkes ifjusága Stark Vilmos kitűnő ének-zenetanár veze-tésével a „Tanítónők otthona“ javára. Rend-kívüli élvezet vár a közönségre, mikor a szép képzettségű fiatal leányok egész nagy serege áll a közönység elé kellemes szava-lattal, finom zongorajátékkal és ma Kolozs-várott legnagyobb énekarával (közel 100 tag), hogy negy szolamu előadásban mu-tasson be Schubert, Schumann, Rossini örökség műveiből részeket és ősi dalaink felséges gyöngyeit: a gyujtó kurucz tábori dalt 1672-ből és Rákóczi Bercsenyi szabad-ságharcosaink emlékeztetőre írott magasz-tos dallamokat. A műsor a következő:

1. Wagner R. „Tannhäuser-Nyitány“ Zongorán előadják: Bányai Piroska és Pos-gai Mariska. 2. Schubert F. „Az éj“ karé-nek előadja a tanítónőképző intézet dal-köre. 3. „A Tátra regéje“ Várady Antaltól. Szavajja Virányi Margit. 4. Káldy Gyula. „Kurucz dalok“ (Rákóczi Sámuel. 1664. 2. Kurucz tábori dal 1672. 3. Kurucz dal 1704. 4. Rákóczi-Bercsenyi emlékeztető 1730.) Elő-adja a tanítónőképző-intézet dalköre. 5. Chopin „Ballade“ Op. 23. Zongorán előadja Lázár Juliska. 6. Szasskovszky E. „Mazur-Polka“ kardal előadja a tanítónőképző-in-tézet dalköre. 7. „A szénégető fiacskája“ fordította Györfy Vilmos. Szavajja Bisztrit-sány Katiza. 8. Ganz W. „Qui Vivre?“ Gal-op. zongorán előadják: Gyertyánffy Olga és Kepri Juliska. 9. Rossini, „Vadászdal“ kar-ének. Előadja a tanítónőképző-intézet dalköre. 10. „A régi könyv“ Várady Antaltól sza-valja Gross Irén. 11. Schumann R. „In-duló“ kardal. Előadja a tanítónőképző-in-tézet dalköre.

— **Kárpát-egyleti tájékoztató.** Egy nagyon helyes kis tájékoztatót nyomtatott az Erdélyrészi Kárpát-egylet négy oldal-on, öt nyelven. Az a tájékoztató azonban le-hetne legalább négyszer akkora és rá le-hetne nyomtatni mind azoknak a látni va-lóknak a szövegét, a melyek megérdemlik, hogy az idegenek figyelmét rá irányítsuk. Erre különben felhivtuk már tavalyelőtt, s tavaly az egyletet s az intézőknek a fi-gyelmébe ajánljuk ezuttal is. Irják össze egy fél iv papíra mind ama látni valókát, a melyek a városunkba jövő vendégeket közelebbről érdeklik s rövid utmutatásul nyomassák ki egy iv papíra és a vonaltal érkezőknek juttassák a kezébe. Ennyi kell csak és nem több a praktikus utmutatásra. Az a tervezett utmutató, a mely Kolozs-várról már már évek óta készül az egylet-ben, szintén jó lesz — könyvtári könyvnek, különösen azok veszik majd jó hasznát, a kik Kolozsvárt nemcsak megismerni, ha-nem ismertetni is kívánják, de bebizonyí-tott dolog, hogy látogatók az ily munkákra kevésbé reflektálnak. Ezeknek rövid ésegy pillantással áttekinthető olyan utmutató-szükséges, a melyet a fővárosi lapok közöl-nek Budapest látni valóiról, mulatságai-ról stb.

— **A hid-utcazi hid lebontása** al-kalmából kikerült felesleges kö anyagot igen célszerűen lehetne föl használni a Kis-Szamos utcazi Szamos partjának ki épí-tésére, a hol már a mint többször megír-tuk, nagyon is közveszélyessé volt az álla-pot. Felhívjuk tehát a illető hatóság figye-lmét, hogy most, a mikor a hid építés mi-art a Kis-Szamos vize amugyis el van véve egyttal ezt is építtesse ki.

— **Jósika-ünnepély.** Az erdélyi iro-dalmi társaság Jósika Miklós 100-dik év-fordulójának emlékére 1894. püsköd másodnapján é. e. 11 órákor a városház nagy-teremben díszülést tart. A díszülés tárgyai: 1. Előleki megnyitó. Tartja Szász Gerő al-enök. 2. Jósika Miklós élete. Felolv. Fe-renczi Zoltán r. t. 3. Óda. Hegedüs István r. tagtól. 4. Jósika Miklós és a magyar re-gény. Felolvassa Széchy Károly r. tag. Utás után a társaság koszorút tesz le Jósika Miklós sírjára.

— **A gazdász majálisa** a meghívók már szétküldettek, a kik tévedésből meg-hívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, szíveskedjenek neveiket a közmívelődési nyomda irodájában (Beltorda utca) kitett ivre feljegyezni. Személy és családjegyek a meghívó előmutatása mellett előre váltha-tók Csiky Mihály ur fizletében. Ifjusági jegy egyetemi hallgatók részére az egyetemi köri felügyelőnél kaphatók.

— **Közgyűlési meghívó.** Alapszabá-lyaink 13. §-a értelmében van szerencsénk ezenen intézetünk összes tagjait a folyó hó 13-án (vasárnap) é. e. 11 órákor saját helyiségünkben megtartandó évi rendes köz-gyűlésre meghívni. Kolozsvár, 1894. május 5-én „Kolozsvári zene-conservatorium.“ gr. Beldi Ákos, elnök. Magyaróssy Gyula, titkár.

— **Az E. K. E.** központi választ-mánya f. hó 12-én é. e. 11 órákor a főtéri hivatalban (Jókai (Belszén) utca 11 szám I emelet) rendes választmányi gyűlést tart, melyre a választmányi tagok tiszte-

lettel meghívotnak. Kolozsvárt, 1894. má-jus hó 9-én. Gróf Bethlen Bálint elnök, Rad-nóti Dezső főtitkár.

— **Az E. M. K. E. igazgató** választ-mánya f. hó 12-én a délután 3 órákor a városház tanácstermében rendes havi gyű-lést tart. E gyűlésre a választott és alapító tagokat tisztelettel meghívjuk. Gróf Bethlen Gábor elnök, Sándor József t. alelnök-fő-titkár.

— **Nyilatkozat.** Miután többek által meg-lettem támadva, sőt komoly szemrehányásokkal is illeltek, hogy a Memorandisták által becsüdtített oláhságnak miért engedtem meg, hogy a „Bánffy-kert“ben táborot üssön, ennek folytán tisztelettel kijelentem, hogy én jelenleg nem lakom a Bánffy kertben s folyó évi április 1-je óta megszüntem annak bérleje lenni. Bartha Lajos a Bánffy-kert volt bérleje.

— **Esküvő.** Horovitz Juczikával, Ho-rovitz Sámuel kolozsvári nagy vállalkozó szép és bájos leányával vasárnap esküdtött örök hűséget. Neuhauser Lajos budapesti építész és háztulajdonossal. Násznagyok voltak az örömszülők és Hirschmann Adolfné, Reiner Ignác. Nyoszolyó leányok: Mendl Giza, F. Fischer Flóra és Dóra, Bidermann Frederigre. Vőfélyek: Horovitz Béla, Neu-hauser Mihály, F. Fischer, Sándor és Mendl Henrik. Az esküvő vasárnap d. u. 4 óra-kor a nagy-utcazi templomba történt. Dr. Eisler Mátyás főbírói adta össze a fiat-al párt.

— **A kolozsvári kerekpáros-egylet** kirándulásáról a kapitány a következő fel-hívást adta ki: Kérünk kirándulásunkkal M.-Vásárhelyt keressük fel, mely Kolozsvár-tól 108-3 kilométerre van. Utja jó és vál-tozatos, aránylag kevés hegy. Utirány: Ko-lozsvár—Felek—Torda 39-4 km. Aranyos-polyán—Gyéres 49-8 km. Gerend—Hadrév—M.-Ludas 63-6 km. Kutya-falva—Radnót—Nyárádó—M.-Vásárhely. Az indulás két cso-portban történik: 1. Csoport f. hó 12-én d. u. 5 órákor a pénzügyi palotától. Meghálás Tordán. Találkozás Gyéresen a 2 csoport-al 13-án d. e. 7 óra 25 perczkor. 2 csoport f. hó 13-án d. e. 6 órákor gyorsvonaton Gyéresig, itt találkozás az első csoporttal, tovább menés egyttesen. F. hó 14-én este-tére haza érkezés. Bartha Gergely.

— **Kossuth sirja.** A legnagyobb mag-yar sirja valóságos bucsujáró helye lett nemzetének. Fővárosiak, vidékiek egyre jönnek mennek a sir körül, hogy kegyele-tük jelét, egy virágbokrétát, egy koszorút tegyenek a drága hantokra. Mindennap megjelenik egy-egy gyászruhás magyar nő, a ki a nők nevében tesz koszorút a sirra. A magyar Gazdasszonyok Országos Árva-házának negyven-negyven növendéke meg-y ki hetenként egyszer a sirhoz, a tanítónő vezetése alatt s egy cserép nyíló virágot, egy-egy koszorút tesz le. Szombaton ötezer középiskolai tanuló megy ki a temetőbe, hogy a sirt megkoszorúzza. A tető igazga-tósága pázsittal és virágokkal ülteti körül a sirt és pünkösdre díszes vasráccsal vé-teti körül.

— **A kiknek nem kell Kossuth-szobor.** Pozsony hazafias lakosai szobrot óhajtanak emelni Kossuth Lajosnak s a polgárság is szívesen vette e tervet. A ha-zafias lelkesedésre azonban — mint lapunk-nak írják nagyon zsiabaszólag hatott a hatóságok furcsa viselkedése. Megtörtént ugyanis, hogy a szobor-bizottság alakuló közgyűlésre az alispán átengedte a megye-ház termét, de közvetlen a gyűlés előtt mint beszélnek, a főispán közbelépésére visz-szavonta az engedélyt. — Legszomorubb azonban a város határozata a szobor-ügyben. — Dr. Mayer János a város hazafias főügyése, a május 7-iken tartott közgyűlésen indítványozta, hogy ha a város nem is veszi kezébe a szobor lé-tesítését, legalább évi 300 frtot adományoz-on; de a tanács többsége és a közgyűlés még ezt a szerény összeget is megtagadta. Az országos szoborra való adakozásról is mélyen hallgatott a tanács és a közgyűlés, valamint a Kossuth-utca elnevezéséről is. Ez eljárás méltó Bécs — külvárosához s szomorú, hogy Pozsonyban külvárosi szel-lemti egyének bírnak tulsulya.

— **Küry Klára marad.** Az „Ellen-zék“-nek a fővárosból sürgönyöztek volt, hogy Küry Klárának a népszínház igazga-tójával olyan kooffiktusai támadtak, a melyek miatt a népszínházról Küry megvál-lik. Mi már akkor megjegyeztük, hogy e hirt alaptalannak hisszük s csakugyan az is, mint a bájos művésznőnek a lapokhoz be-küldött következő levele is bizonyítja: „Tisztelt szerkesztő ur! A több lapban meg-jelent ama hírről szemben, hogy én az igaz-gatómmal feszült viszonyban vagyok és hogy külföldre szándékozom szerződni, — nagyon kérem, szíveskedjék becses lapjáb-an közöztetni, hogy sem egyik, sem más-ik hír nem való és teljesen alaptalan. Ma-radtam a t. szerkesztő ur őszinte hive Küry Klára.“

— **Magyarellenes népgyűlés** volt az elmúlt vasárnapon Bukarestben, mely mint onnan írják, a legnagyobb csendben s min-den rendezettség nélkül folyt le. Okot erre a csüddületre a Nélköszvart folyamatban levő Memorandum-pör adott. Mint az oláh fővárosból írják, a házak ugyan föl voltak lobogozva, de ez nem annyira a Kárpáto-kon tuli fajúkonoknak szolgált, hanem in-kább annak, hogy erre a napra esett a ki-rályné születésnapja. Megkezdődött pedig az ünnepély a szt.-György-templomban tar-tott istentisztelettel, de csakis akkor, mi-kor a liga vezérférfiai a szükséges díjat le-szúrták. A kolompokos reménye, hogy ka-tonazenét kapjanak, megfúszult. Déltűn két órákor azután megtartották a magya-r-ellenes népgyűlést s általánosan feltűnt, hogy a beszéltetők bukaresti lakosok feltű-

nően hidegen viselkedtek s közülök nagyon kevesen, azok is inkább kíváncsiságból vet-tek részt a gyűlésen, melynek zömét tul-nyomó számban erdélyi oláhok, az ugyne-vezett „ungureni“-k képezték, a kik az oláh fővárosban, mint házimesterek és cselédek keresik meg kenyérüket. Hogy a gyűlésen véresszájú szónoklatokban hiány ne legyen, arról Urechia, Costafura, Gradisteanu stb. ismert magyaráfól urak gondoskodtak, a kiknek indítványára határozatba ment, hogy a világ figyelmét felhívják a magyar iga-alatt színlődő fajúkonok szenvedésére, s ily értelemben innak fel, dicsőségesen uralkodó I. Carolu királyukhoz is.

— **Kitiltott oláh lap.** A Brailában megjelenő „Lupta Nationala“ című lapról, mint értesülünk, a közlekedésügyi minisz-ter megvonja a Magyar szent korona or-szágainak egész területére nézve a postai szállítás kedvezményét, s utasítja a kir. postahivatalokat, hogy e lap példányait a többi kitiltott lapok módjára kezeljék.

— **Sepsi-Szentgyörgy** város új disz-polgára. Sepsi-Szentgyörgy város képvis-elete f. hó 5-én tartott közgyűlésében meg-választotta a város volt országyűlési kép-viselőjét, Bekics Gusztáv miniszteri taná-csost diszpolgárává.

— **A bezárt magyar trónörökös** Érdekes kis epizódott innak Ferencz Ferdi-nánd főherceg utazásáról. A főherceg, mint vasárnap reggel hetedfél órákor tud-va levőleg Kis-Jenőre érkezett, a hol József Ágost főhercegnek a vendége. A magyar trón prezmptív örökösének szalonkocsiját írja tudósítónk, Kétyveházán a vegyes vo-nathoz csatolták utolsóának. Mikor a vonat Kis-Jenőre érkezett, az utasok már mind kiszálltak a kocsiból. csak a főherceg nem volt látható, mert a trónörökös be volt zá-rva a szalonkocsijába. A főherceg hiába erőlködött azon, hogy a kocsit belülről ki-nyissa. Megpróbálták a kocsit kívülről is kinyitni, de ez a kísérlet is hiábavaló volt; a ki pedig ki tudta volna nyitni az ajtót, a kalauz, megelégedezett arról, hogy az utolsó kocsiban is van utas: Magyaror-szág jövődöbeli királya. Az állomásfőnök végre előkerítette a kalauzt, a ki halálra remült, mikor megtudta, hogy miről van szó. A kalauz sietve kinyitotta az ajtót s a trónörökös elhagyhatta pár percnyi ön-kénytelen fogságát. A főhercegek egyéb-kint a kispesti vadászterületen több napig fognak vadászni, mert a vadállomány rop-pant nagy. A vadásban több, mint ezer őz van.

— **A Gámán-nyomda** kifejezett technici be-rendezésénél fogva minden a nyomda iparág kö-rébe tartozó munkák gyors és jutányos előállítá-sára vállalkozik.

Féltékenységből meggyilkolta a feleségét.

Hajmeresztő eset történt Buttyinban, mint lapunknak írják: Berzován Juon cigány nemrég nősült meg.

A vidék legszebb lányát vette el fele-ségül. A miért nemcsak a cigányok irigy-kedtek rá, de még a környék lakói is. Így csakhamar igen sok vetélytársa akadt. Mindannyian elakarták tőle a fesői szépségű fiatal cigánymenyecskét szeretni. Ezt észrevéve, örülten féltékeny lett. Sokszor napokig becsukta a szobájá-ba. Ha sirni kezdett vagy panaszkodott, a szerencsétlen asszonyt irgalmatlanul eldön-gette. Ez ismétlődött csaknem mindennap. A menyecske e bánásmóddért meg-utálta a férjét s bár eleinte nagyon szerette, elhatározta magát, hogy megszökik. Ugy is tett.

A férje elment hazuról. A szobája ablakát betörte s ezen keresztül a kinos fogságból megszökött.

Szerencsétlenségére utközben a laká-sától pár száz lépésnyire a férjével talál-kozott, a ki hajánál fogva vonszolta vissza.

Előbb kegyetlenül elverte. Majd egy tüzes vassal akarta kisütni mind a két szemévelagát.

A féltékeny férj dulakodás közben egy éles konyhakést rántott elő a csizma-szárából, melyet a szép cigánymenyecske szívébe merített.

Az eset után pedig nyomban önként jelentkezett a csendőrségnél.

A feleséggyilkos cigányt elfogták.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, május 9.

A képviselőház mai ülésén Sreter Al-fréd megtámadta a főrendeket, a kik a li-beralis reformokat megakarták buktatni. Felhivta a kormány figyelmét a ko-lozsvári izgatásokra.

Lukács Gyula sürgös és erélyes in-tézkedéseket kér a kolozsvári oláh moz-galmak ellen s azok intézői ellen, a kik házig rágalmakat szórnak külföldre.

Ugron Gábor a főrendház eljárását kritizálni illetlennek mondja.

Kijelenti továbbá, szégyen az, hogy a kormány eltűrti Kolozsváron az államellen-es bujtogatásokat.

Hock János és Beöthy után Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy hivatalos je-lentések szerint az oláh tömegek száma nem több ezerötöszáznál. (?)

A kormány intézkedett az esetleges rendezettség megakadályozására.

A Bureau de La Presse kolozsvári oláh sajtó iroda táviratait, mivel annak tu-dósítója nem tudta magát igazolni, **nem továbbították.** (Helyeslés.)

A külföldi sajtó értesítettett előre a rá-galmakra. A házban ezután áttértek a napi-rendre.

Bánffy Dezső báró indítványára az anyakönyvekről szóló tárgyalást elhalasz-tották szerdáig.

A polgári házasság a főrendeknél.

Budapest, május 9.

Daczára annak, hogy az udvari méltóságok Bécsből mind lejöttek a kormány ellen szavazni, sőt Ferencz Ferdinánd és József Ágost főhercegeket is csak nehezen lehetett visszatartani, hogy ne szavaz-zanak, Wekerle miniszterelnök még sem mond le, hanem a javaslat leszavaztatása után azt újból visszaküldeti képviselőház-zal legközelebb a főrendháznak.

A főrendi ellenzék Wekerlét minden-képen megakarja buktatni.

Miniszterelnöki Khuen Héderváryt, vagy Zichy József grófot szeretné a főren-dház többsége.

Féjváryt és Bethlen Andrást meg-tartanak a kabinetben.

Beszélik azt is, hogy a kormány bu-kása után a parlamentet feloszlatják.

A Budapesti Hírlap szerint a szabad-elvű párt tagjai elhatározták, hogy a ma-gyar delegációban Kálnoknak nyíltan tudtára adják, mint vélekednek a magyar politikai ügyek terére való gyakori ekur-zióról.

A házassági javaslatnál is értésére ad-ják, hogy beavatkozása nem csak tullepése törvényes kompetenciájának, hanem ezzel a politikai illendőség határait is tullepi.

Főrendház ülése.

Budapest, máj. 9.

A főrendház mai ülésén Zichy Antal pro, Széchenyi Imre kontra, Szász Károly püspök pro, Schlaub Lőrincz és Román Miron püspökök kontra beszéltek.

Végül Szilágyi Dezső igazságügymi-niszter beszélt d. u. 3 órákor.

A vitát: folytatják.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.*)

Minorich Albert ügyvéd urnak e lap 99-ik számában ellenem intézett nyilttéri qualifikálhatatlan durvaságára felelni és ha-sonlóan visszagarombáskodni magamhoz il-lőnek nem tartom; — nem is teszem. Csak röviden megjegyzem azt, hogy az ember jellemének leghűbb tükre a saját irmodora. Ennélfogva Minorich Albert urat jellemezni én meg sem kísérlém, mert kontár mun-kát végeznek azon művészig sikerült kép-pel szemben, melyet magáról alkotott. Egy tisztességes, művelt ember még bántó czél-zatában is megtartja azt a határt, melyen tul, a saját karakterének tönkre tétele nélkül, nem mehet. A finom vágás és tiszta fellépés megteszi hatását, míg a féktelen pizskolódás mindig a pizskolódó fejére hull vissza. Ezért nyugodt vagyok, mert nevezett ur is féktelen pizskolódásával saját magát pizskolta be.

Köztudomású tény, hogy nem én vagyok az első hivatalt viselő és vele érintkezés-ben volt egyén, a kit galádul rágalmaz és ismerve az ő — hivatalokra vadászó — én-jét, nem is leszek utolsó. Csak azzal nem vagyok tisztában hírlapi cikkeiből, vajjon (most) az én hivatalomra vaské-e a foga, vagy az „ingeny“ kecsegtetésekkel igyekszik va-lahára klienseket csipni. Ugy látszik, egyik minden áron kellene, de mindkettő savanyu, mint a rókának a szőlő.

Czimezgetését, mint illetékes területre, reá visszatartom; s miután megtámadá-sában messze túlhaladta a tisztesség hatá-rát, gorombáskodását vele együtt megve-tem. Mindazonáltal vele szemben elégtételt fogok szerezni; és pedig, miután testileg önmagával tehetetlen, béna — a mire meg-támadó nyilatkozatában hivatkozik is — egy nyomorék emberből fegyveres elégté-telt szerezni nem lehet; de külömben is hivatalos állásomban támadott meg, a mi magán uton el nem intézhető: ezért a hivatalos utat, — a sajtó bíróságot vagyok kénytelen igénybe venni.

Az ingeny (!?) klientúra és vádol-gatásokra ismét annyit jegyzek meg, hogy az ellenem emelt vádaskodásokért egy atyafit már néhány hónapra elítélték; egy másik helybeli vádaskodót hamis vádaskodás miatt a tek. kir. ítélő tábla, az első bíróság hatá-rozatát helybenhagyó 200—1894 b. f. sz. a. határozatával, fenytő-vád alá helyeztet.

Ezeknél fogva az ily hajhászott in-gyenes klientúra révén szerzendő vádak-kal bátran fogok szembeállani.

Zilah, 1894. május 2.

Balog Károly.

*) E rovatban megjelenő cikkekért a szer-kesztőség semmi felelősséget nem vállal.

Szerk.

HIRDETÉSEK.

Árverezési hirdetmény.

Alóírt ezennel közhírré teszi, hogy **Kolozsvárt, a nagy-utca 79. számú házas telek,** mely áll 3 szoba, konyha, csűr és kertből, önkéntes eladás útján **előző év május hó 16-án d. e. 9 órakor Dobál Antal** ügyvédi irodájában eladatik.

A kikiáltási ár **8000 frt,** melyen alól a telek el nem adatik.

Az eladás többi feltételei alóírt irodájában naponként d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1894. évi május hó 8-án.

Dobál Antal,
ügyvéd.

448. (2—3)

Sz. 41—1894. v. i. sz.

Marosvásárhely sz. kir. város iskolaszéke.

Pályázati hirdetmény.

A marosvásárhelyi községi polgári fiu iskolánál folyó évi szeptember hó 1-től kezdve a **természettudományi szakkört felölő s évi 800 forint,** azaz **nyolczszáz forint** fizetés és **200 frt,** azaz **kétszáz forint** lakbérilletménytel javadalmazott tanári állás rendszeresítettén, — ezennel felhívni mindazok, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy a természettudományi szakra nyert képesítéseket s esetleg eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket **folyó évi május hó 31-ig** ezen iskolaszék elnökéhez annál bizonyosabban nyújtsák be, mivel a később érkező pályázati folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Marosvásárhely sz. kir. város iskolaszékének 1894. évi ápril hó 14-én tartott üléséből.

Dr. Bernády György,
iskolaszéki elnök.

442. (3—3)

Nemes Ödön,
iskolaszéki jegyző.

Sz. 42—1894. v. i. sz.

Marosvásárhely sz. kir. város iskolaszéke.

Pályázati hirdetmény.

A marosvásárhelyi községi elemi fiu-iskolánál f. évi szeptember hó 1-től kezdve újabb két rendes tanítói állás lévén rendszeresítve, mely állomások külön-külön évi **400 frt,** azaz **négyszáz forint** fizetés, **60 frt,** azaz **hatvan frt** lakbér illetménytel és a törvényszerű ötdéves korpótlékkal vannak javadalmazva, ez állomásokra ezennel pályázatot nyitattik; felhívni a pályázni kívánók, miszerint képesítéseket, nemkülönbön eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket **folyó évi május hó 31-ik napjáig** bezárólag esen iskolaszék elnökéhez annál bizonyosabban nyújtsák be, mivel a később érkező pályázati folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Marosvásárhely sz. kir. város iskolaszékének 1894. évi ápril hó 14-én tartott üléséből.

Dr. Bernády György,
iskolaszéki elnök.

443. (3—3)

Nemes Ödön,
iskolaszéki jegyző.

Sz. 1763—1894. tlvk.

452. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Serbán Juon** a Irini hagyatéka és özvegye Szerák Mária végrehajtatonak **Serbán Miron** és neje **Kertés Dotyia** végrehajtást szenvedő elleni **42 frt 75 kr.** törke követelés és járulékal végrehajtási ügyében utóajánlat folytán a kolozsvári kir. törvényszék (a moci kir. járásbíró) területén levő, **M. Bál** községben és határában fekvő és a fenti végrehajtást szenvedő tulajdonán felvett m. bál 45. sz. tjkben A. I. 1. sz. 67, 118, 119, 373, 422. hrsz. birtokra **536 frt** becsárban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1894. évi július hó 19. napján délelőtti 10 órakor** **M. Bál** községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak, de **126 frton** alól nem.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának **10 százalékát** bánatpénz gyanánt kötevényben, vagy az **1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában** jelzett árfolyammal számított és az **1881. évi november hó 1-én 3333. szám** alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az **1881. évi LX. t. cz. 170. §-a** értelmében a bánatpénznek e bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kolozsvárt, 1894. évi március hó 9-én.

REINBOLD ARTHUR,
kir. törvényszéki bíró.

Sz. 27—1894. v. h.

449 (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alóírt bírósági végrehajtó az **1881. évi LX. t. cz. 102. §-a** értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI-ik kerületi kir. járásbíró **1892. évi 40309. polg. számú** végzése következtében **Dr. Neumann Armin** ügyvéd által képviselt **Clayton et Schuttlerworth** cég javára **Barabás József** tekei lakos ellen **119 frt 90 kr.** s jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és **320 frtra** becsült négy kazal szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tekei kir. bíróság **165—1894. számú** végzése folytán **119 frt 90 kr.** törke követelés, ennek **1892. évi szeptember hó 16. napjától** járó **6%** kamatai és eddig összesen **40 frt 08 krban** bíróság már megállapított költségek erejéig **M. Erked** községében, a „Fundatura” dűlőben leendő eszközésére **1894. évi május hó 22-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az **1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a** értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tekén, 1894. évi május hó 5-ik napján.

BURG GUSZTÁV,
kir. bírósági végrehajtó.

Jó száraz usztatlan TÖLGYTŰZIFA

Kolozsvárig szállítva

vaggonkint m. mázsája csak **44 és 48 frt.**

Nemkülönbön:

tölgyfa-pallók, Skárt talpfák, küllök, építkezésekhez való faragott fenyőfák, zsendelyek, stukaturfák, szőlő csapkarók szintén a legolcsóbban beszerezhetők:

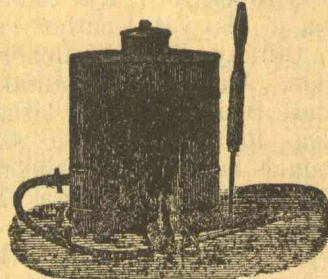
Kiss Károlynál,
B-Hunyadon.

34. (24—x)

Uj! Az „Excelsior Hungaria” Uj!

szabadalmazott

Peronospora fecskendő,

ez idő szerint a legjobb, legegyszerűbb és legegyszerűbb fecskendő szőlők, fák stb. megóvására a Peronospora ellen. Egyszerű szerkezete által a folytonos javítások ki vannak zárva. Négy csavar eltolítása által szétszedhető. Gummi tömítése nincsen.

A legtöbb szőlőszeti iskolában általánosan használatban. — Ára **18 frt**

Ásványi-féle szabadalmazott arankairtó gereblye,

Magyarország több hírneves gazdája által elismerő levéllel megdicserve.

Egyszerű kezelése által rövid idő alatt az aranka a lóher és luczernás földekről gyökeresen kiirtható. — Ára **16 frt.**

Egyedüli elárúsítás Kolozsvár és vidékére:

KISS ERNŐ vaskereskedőnél,
KOLOZSVÁRT, FŐTÉR.

A „Hungaria” műtrágya-gyár részvénytársaság erdélyi főraktára.

Továbbá: gazdasági eszközök, háztartási és konyhaberendezési cikkek, épület- és bútor vasalás, szerszámok, kátrányos fedőpapír, méhészeti eszközök nagy választékban.

Uj! Árlappal ingyen és bérmentve szolgálók. Uj!

418. (5—x)

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és legbiztosabb
PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

„THE MUTUAL”
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPÍTOTT 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-

világosítással szolgál az

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-utca 16. sz. alatti.

PÜNKÖSDRE.

A legnemesebb

Erdélyi természetes hegyi borok

és **erdélyi champagner,**

küküllőmenti pezsgő-borok,

a melyek váiódíságáról kezeséget vállalok, eredeti töltésben és raktári árakban

Székelv-Údvarhelyt

GÁL JÁNOS kereskedésében kaphatók.

Szász-vesszősi

420. (4—7)

kitűnő asztali bor, literes palaozk, üveggei együtt **60 krajozár.**

Nagyobb megrendelések borokra palaozkokban, vagy hordókban, külön en gros árjegyzék szerint a segessvári vasúti állomásról küldetnek. (Magy. áll. vasút, keleti vonal.)

Nagy raktár: Szilvoriumból, Soprópálkából és Cognacból.

TEUTSCH B. JÓZSEF

borkivitteli üzlete Segessvárt, (Erdély).

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság.

Befizetett alaptőke:
150,000 frt.

Tartalékalap:
20,000 frt.

A kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság közgyűlése a társaság alaptőkéjének

150,000 frtról 300,000 frtra

való felemelését határozván el, e célból **1500 darab,** egyenkint **100 frt** névértékű új részvényt bocsát ki.

Ezen összegből a régi részvényesek a részükre biztosított előjognál fogva **75,000 frtra** már aláírván, az ezen felül eső **750 darab,** összesen **75,000 frt** értékű részvényeket ezennel nyilvános aláírásra bocsátjuk a közzétett Prospektusban megjelölt aláírási feltételek mellett.

Aláírások eszközölhetők: a kolozsvári kereskedelmi banknál (Belközép-utca, Rucska-ház 9. sz.) és **Folly Victor** főtéri váltó-üzletében.

Ugyan e helyeken az aláírási feltételek is rendelkezésre állanak és kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Kolozsvári kereskedelmi bank
részvénytársaság.

341. (2—3)

KOLOZSVÁRI

LESZÁMITOLÓ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Befizetett részvénytőke:

Folyó évi tartalék alap:

200,000 Korona.

60,000 Korona.

Elfogad pénzbetéteket rövid és hosszabb időre, a legelőnyösebb kamatláb mellett. Kamatozás naptól. A tőke kamat adót az intézet fizeti.

Leszámitol 3—4 hónapos váltókat, a legkedvezőbb feltételekkel.

Lombard kölcsönöket ad különböző értékpapirokra, valamint azok eladását és vételét közvetíti.

A fennírt üzletágakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál:

az igazgatóság.

86. (30—50)

Kolozsvárt, Jókai-utca (belközép-utca) 8. sz. a. emelet.

Hivatalos órák: naponként délelőtti 9 órától fél 1 óráig.

!!Hatóságilag engedélyezett végeladás!!

Társas cégünk felosztlása céljából dusan felszerelt

Vászon-, Fehérnemű-, Asztalnemű-

és

Szőnyeg-raktárunkat

hatósági engedélyezés mellett, gyors lebonyolítás végett

minden elfogadható és potom áron

véglegesen kiárúsítjuk.

Midőn még a n. é. közönségnek az irányunkban eddig tanusított szíves pártfogásáért köszönetet mondunk, — kérjük ezen rendkívüli alkalmat felhasználni — addig, míg raktárunk kellően szortirozva van.

Kiváló tisztelettel:

340. (12—x)

GÁMENTZY M. és FÖGEL.

Kedvező alkalom menyasszonyi kelengyék bevasárlására:

WALSER FERENCZ-féle

első magyar gép- és tűzoltószer-gyár, ha-

rang- és érczöntőde részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Vizmű építő osztálya:

tervel és létesít városi és községi vízvezetéseket és osztorházakat, vállalkozik konyha és diszterek, marhahatások, gőzmalmok, cukorgyárak, szeszőrdék stb számára szolgáló vízművek létesítésére,

gőz- és kádfürdők műszaki berendezésére,

valamint

lakházakban vízvezeték, fürdők, closették

stb. előállítására

teljes jóállás és kedvező fizetési feltételek mellett

Bővebb felvilágosítással szolgál:

a kolozsvári fióktelep műszaki osztálya,

Kolozsvárt, Belmonostor-utca 8. szám.

321. (24—50)